

Орёл: АПЛИТ, 2010. – С. 142–162.

7. Юрчишин В. В. Інноваційні аспекти еволюції економічної науки / В. В. Юрчишин // Економіка АПК. – 2012. – №1. – С. 90–99.

8. Торгова Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навчально-методичний посібник / Л. В. Торгова, О. В. Хитра. – Львів: «Новий світ–2000», 2006. – 512 с.

9. Как вызвать положительный эффект синергии в управлении предприятием? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.13min.ru/dengi/kak-vyzvat-polozhitelnyj-effekt-sinergii-v-upravlenii-predpriyatim.html>.

10. Базунов П.В. Синергетический эффект: рождение пользы в процессе сделки, и что происходит, когда ее нет [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.proexpert.info/publications/business/sinergeticheskij-effekt-rozhdenie-polzy.html>

References:

1. Haken, H. (1980). *Synerhetyka* [Synergetics]. Ed. Klimontovich Y., Osovtza S. Mir, Moscow, 406 p. (in Russ.).

2. Prigogine, I. & Stengers, I. (1986). *Poryadok yz khaosa: novyy dialog cheloveka s pryrodoy* [The order of chaos: A new Dialog with human pryrodoy]. Eds. Arshinova V.I., Klimontovich Y.L., Sachkov Y. Progress, Moscow, 432 p. (in Russ.).

3. Nicolis, G. & Prigogine, I. (1979). *Samoorganizatsiya v neravnovesnykh systemakh: ot dyssyatyvnykh struktur k uporyadochennosti cherez fluktuatsyy* [Self-organization in nonequilibrium systems: from dissipative structures to ordering through fluctuations]. Ed. Chizmadzhev Y.A. Wiley, New York, 512 p. (in Russ.).

4. Bashnyanyn, G.I. & Goncharuk, L.Y. (2010). *Efektivnist' sotsializatsiyi ekonomichnykh system: metodolohichni problemy metrolohichnoho analizu* [The effectiveness of the socialization of economic systems: methodological problems of metrological analysis]. The New World-2000, Lviv, 240 p. (in Ukr.).

5. Halchynskiy, A. (2006). *Hlobal'ni transformatsiyi: kontseptual'ni al'ternatyvy. Metodolohichni aspekty* [Global Transformations: conceptual alternatives. Methodological aspects]. Lybed, Kyiv, 312 p. (in Ukr.).

6. Melnik, L.G. (2010). Osobennosti state regulation of the functioning of ecological and economic systems. *Hosudarstvennoe rehulyrovanye rynochnykh protsessov v sovremennoy ekonomyye* [State regulation of market processes in the modern economy]. Ed. Emelyanov S.G., Minakova I.V. Aplite, Eagle, pp. 142–162 (in Russ.).

7. Yurchishin, V. (2012). Innovative aspects of the evolution of economic science. *Ekonomika APK [Economy APC]*, vol.1, pp. 90–99 (in Ukr.).

8. Torhova, L.V. & Khytra, O.V. (2006). *Osnovy zovnishn'oeconomichnoyi diyal'nosti* [Cunning Foundations of Foreign Economic Activity]. New World – 2000, Lviv, 512 p. (in Ukr.).

9. How to cause a positive synergy in business management? Available at: <http://www.13min.ru/dengi/kak-vyzvat-polozhitelnyj-effekt-sinergii-v-upravlenii-predpriyatim.html> (in Russ.).

10. Bazunov, P.V. Synergistic effect: the birth of use during the transaction, and what happens when it is not. Available at: <http://www.proexpert.info/publications/business/sinergeticheskij-effekt-rozhdenie-polzy.html> (in Russ.).

УДК 339.9

О.А. Хитрова,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНДУСТРІАЛЬНОГО ПАРКУ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Анотація

У статті проаналізовано функціонування інноваційно-індустріального парку в умовах посилення міжнародної конкуренції. Визначено, що основні прояви оптимального сценарію реалізації антикризової стратегії розвитку національної економіки України в умовах посилення глобальної конкуренції, та, відповідно, посилення квазікризового тиску необхідно на першому етапі забезпечити притік до машинобудівної галузі всіх надходжень інвестиційних ресурсів. Забезпечити це можливо лише за рахунок створення сприятливих умов для інвесторів та прямої участі держави в інвестиційних процесах.

Ключові слова: кризові явища, соціально-економічні системи, антикризове управління, квазікризовий тиск.

О.А. Хитрова,

Черновицкий торгово-экономический институт КНТЕУ, Черновцы

**ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННО-ИНДУСТРИАЛЬНОГО ПАРКА
В УСЛОВИЯХ УСИЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ КОНКУРЕНЦИИ**

Аннотация

В статье сделан анализ функционирования инновационно-индустриального парка в условиях усиления международной конкуренции. Определено, что основные проявления оптимального сценария реализации антикризисной стратегии развития национальной экономики Украины в условиях усиления глобальной конкуренции, и, соответственно, усиление квазикризисного давления необходимо на первом этапе обеспечить приток в машиностроительной отрасли всех поступлений инвестиционных ресурсов. Обеспечить это возможно только за счет создания благоприятных условий для инвесторов и прямого участия государства в инвестиционных процессах.

Ключевые слова: кризисные явления, социально-экономические системы, антикризисное управление, квазикризисное давление.

Olga A. Khitrova,

Chernivtsi Trade and Economics Institute of KNTEU, Chernivtsi

**FUNCTIONING OF INNOVATIVE-INDUSTRIAL PARK
IN THE CONDITIONS OF INCREASING INTERNATIONAL COMPETITION**

Annotation

The article analyzes the functioning of innovation and industrial Park in the conditions of increasing international competition. It is determined that the principal features of the optimal scenario of the crisis management strategy of national economic development of Ukraine in conditions of increasing global competition, and, accordingly, increasing quasi-crisis pressure required at the first stage to ensure the flow of all revenues of investment resources to the engineering industry. It is possible to ensure this only through creation of favorable conditions for investors and direct government participation in investment processes.

Keywords: crisis, the socio-economic system, crisis management, quasi-crisis pressure.

Постановка проблеми. В умовах глобальної конкуренції вразливість економіки України до дії квазікризового тиску зумовлюється частково відкритістю фінансових ринків для спекулятивного капіталу, проте значно більше – браком розвитку технологічного базису економіки. Саме тому доцільно особливу роль відвести розробці оптимальної антикризової стратегії, спрямованої насамперед на недопущення розвитку масштабних кризових явищ у соціально-економічних системах різних рівнів. Така стратегія включатиме діяльність мережі інноваційних структур паркового типу створення яких в значній мірі позбавить економіку від технологічної імпортозалежності, дозволить налагодити виробництво інноваційної продукції, ліквідує відставання використовуваних технологій та устаткування від іноземних конкурентів, створить надійний базис антикризового розвитку в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження особливостей функціонування та тенденції розвитку соціально-економічних систем в умовах глобалізації на сучасному етапі значний внесок зробили вчені Л. Антонюк, А. Гальчинський, О. Охота, Д. Бел, С. Хант, Ф. Уебстер та інші. Окремі особливості глобального конкурентного середовища досліджені такими вченими як: І. Братіщев, М. Брун, М. Стопер, А. Суботін, Г. Хамел та інші. Загальні аспекти розвитку криз у соціально-економічних системах різних рівнів та їх попередження досліджено в працях таких вчених, як І. Сироєжин, С. Сутирін, А. Тонких.

Метою статті є розгляд функціонування інноваційно-індустріального парку в умовах посилення міжнародної конкуренції як фактор реалізації антикризової стратегії.

Виклад основного матеріалу. Реалії економіки України свідчать про відсутність масового поширення антикризового управління як на рівні підприємств, так і на рівні регіонів та, особливо, країни в цілому. Тому необхідним є розробка та впровадження антикризової стратегії розвитку економіки України з врахуванням індустріальних парків.

Розрахуємо параметри антикризової стратегії України в умовах посилення глобального квазікризового тиску, виходячи з основних положень моделі, оптимальної структури економіки (в розрізі трьох секторів).

Аналізуючи дані, подані в табл. 1, розрахунковий випуск споживчого сектора збільшується при зростанні частки фондоутворювального розподілу інвестиційних ресурсів s_1 , досягаючи максимуму при $s \approx 0,34$. Однак при цьому потрібно зазначити, що зростання випуску ОЗ на 1 грн. супроводжується все меншим ростом випуску предметів споживання. Якщо взяти за нижню межу приросту предметів споживання 0,5 грн. на 1 грн. приросту засобів виробництва, то $s_1^* = 0,18$. Як бачимо, відмінність від початкового значення $s_1^0 = 0,12$ невелика.

У таблиці 1 наводиться перелік оптимальних та фактичних стаціонарних значень питомої ваги секторів у розподілі інвестиційних та трудових ресурсів.

Аналізуючи дані, подані в табл. 1, відзначимо, що найбільші відмінності між оптимальним та фактичним розподілом ресурсів існують для фондоутворювального сектора: значення трудових ресурсів у ньому майже у п'ять з половиною разів менше за оптимальне, а інвестиційних – майже в сім разів. Такі відмінності вказують, що в ідеальному випадку на етапі прискореного зростання як стратегічний орієнтир має розглядатися суттєве оновлення ОЗ існуючих машинобудівних підприємств і створення значної кількості нових (розширення існуючих). Без цього неможливо забезпечити суттєве збільшення трудових ресурсів у зазначеному секторі.

Оптимальні та фактичні значення розподілу трудових та інвестиційних ресурсів в економіці України у межах антикризової стратегії*

Вид ресурсів	Сектори					
	матеріальний		фондоутворювальний		споживчий	
	оптимальний стан	фактичний стан	оптимальний стан	фактичний стан	оптимальний стан	фактичний стан
Трудові	0,083	0,097	0,10	0,55	0,817	0,848
Інвестиційні	0,12	0,081	0,14	0,021	0,74	0,898

*Джерело: розраховано автором

Аналізуючи рис. 1, можемо зробити висновок, що найбільше відрізняється від оптимального значення фондоозброєність сектора виробництва ОЗ. Це підтверджує зроблений висновок щодо нерозвиненості українського машинобудування, особливо того його сегменту, який випускає ОЗ. Це один з чинників, які роблять українську економіку вразливою до дії глобального квазікризового тиску. Зазначена різниця між фактичним та оптимальним значенням досліджуваного сектору може сягати п'яти разів. Це значно перевищує відмінність між фактичною і оптимальною фондоозброєністю матеріального сектору (фактична фондоозброєність менше, ніж оптимальна, приблизно на 50%) та споживчого (фактична фондоозброєність менша, ніж оптимальна, приблизно на 43%). Отже на етапі прискореного росту виправданим є суттєва інтенсифікація надходжень у машинобудівну галузь, зокрема в її сегмент, що здійснює випуск ОЗ.

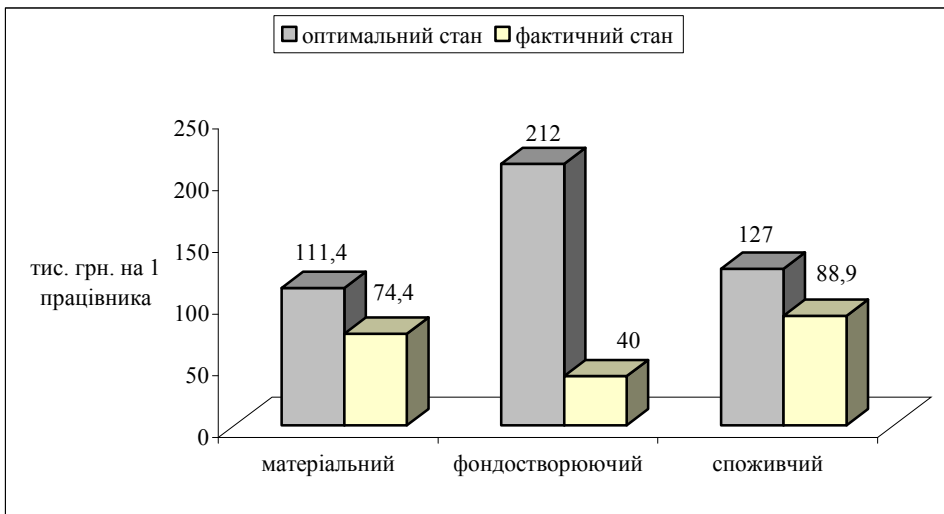
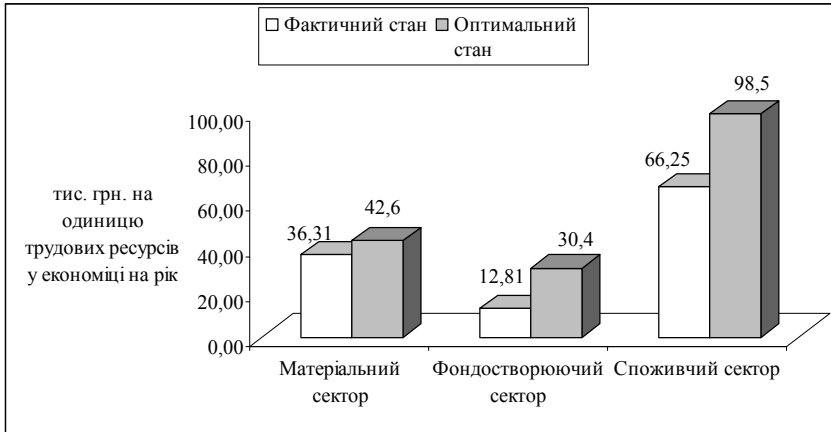


Рис. 1. Оптимальний стан фондоозброєності за секторами економіки України в рамках антикризової стратегії розвитку*

*Джерело: розраховано і побудовано автором

Збільшення фондооснащеності всіх секторів, особливо фондостворюючого, зумовлює й суттєве підвищення продуктивності праці в оптимальному стані та зростання випуску продукції секторами на одиницю трудових ресурсів у економіці (рис. 2).



*Рис. 2. Випуск продукції за секторами на одиницю трудових ресурсів в економіці в оптимальному стані при реалізації антикризової стратегії розвитку національної економіки в умовах глобальної конкуренції**

*Джерело: розраховано автором згідно з формулою (1).

$$\left. \begin{aligned} x_0(s_1) &= D_0 \theta_0(s_1) s_1^{\frac{\alpha_0}{1-\alpha_1}} = 831 \theta_0(s_1) s_1^{1,44}, \\ x_1(s_1) &= B_1 \theta_1(s_1) s_1^{\frac{\alpha_1}{1-\alpha_1}} = 3471 \theta_1(s_1) s_1^{2,13}, \\ x_2(s_1) &= D_2 \theta_2(s_1) s_1^{\frac{\alpha_2}{1-\alpha_1}} = 523 \theta_2(s_1) s_1^{1,53}. \end{aligned} \right\} \quad (1)$$

Аналізуючи дані, подані на рис. 2, відзначимо, що оптимальний стан економіки України має характеризуватися лише невеликим переважанням випуску матеріального сектору над фондоутворювальним, тоді як у фактичному стані існує розрив між зазначеними секторами за даним показником більш ніж утричі. [4; 5].

У даному аспекті потрібно відзначити перспективи для реалізації першого етапу антикризової стратегії індустріальних парків, закон про які прийнято в Україні у 2012 році. У ньому вказано, що індустріальний парк - це «...облаштована відповідною інфраструктурою земельна ділянка або декілька земельних ділянок, у межах яких учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених цим Законом та договором про

здійснення господарської діяльності на території індустріального парку» [3]. З метою розвитку в Україні мережі інноваційних структур паркового типу доцільно виокремити як пріоритетний напрям їхньої діяльності налагодження виробництва інноваційної продукції.

Для того щоб система машинобудівних індустріальних парків у майбутньому ефективно функціонувала у межах державної інноваційної політики, має бути розроблена коректна концепція їх створення та розвитку. Наявність чіткої концепції, на нашу думку, сформує певні позитивні очікування суб'єктів інноваційної діяльності, насамперед із сектору бізнесу, а також серед інвесторів, готових вкладати кошти в інноваційні проекти.

У концепції розвитку індустріальних парків має бути чітко зазначено, для чого створюються ці структури, які реальні механізми їх функціонування, в чому перевага для інвесторів і підприємств у разі локалізації науково-дослідних робіт на території парків, які конкретні механізми та обсяги їх державної підтримки. На нашу думку, метою створення інноваційно-індустріальних парків машинобудівної спеціалізації є активізація інноваційної активності в галузі, забезпечення конвергенції науки та виробництва, інтенсифікація інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності галузі, створення сучасних передових технологій і впровадження їх у виробництво.

Головним механізмом функціонування індустріального парку логічно визначити надання на пільгових умовах земельних ділянок, доступу до інфраструктури, до наукового й експериментально-виробничого обладнання загального користування суб'єктам, зареєстрованим на території парку. Наявність такого доступу створює переваги локалізації в індустріальному парку науково-дослідних робіт та експериментального виробництва. Додатковим (неосновним) стимулом може виступати спеціальний режим діяльності на першому етапі антикризової стратегії (на п'ять років).

Висновки. Отже, згідно з оптимальним сценарієм реалізації антикризової стратегії розвитку національної економіки України, в умовах посилення глобальної конкуренції та, відповідно, квазікризового тиску потрібно на першому етапі забезпечити притік до машинобудівної галузі усіх надходжень інвестиційних ресурсів. Забезпечити це можливо лише за рахунок створення сприятливих умов для інвесторів та прямої участі держави в інвестиційних процесах.

Проте слід відзначити, що розвиток фондоутворювального сектору матиме позитивний вплив на решту секторів, як передбачено у вищерозглянутій моделі, лише у випадку, якщо українське машинобудування розвиватиметься на інноваційній основі. Тільки в такому разі інші сектори отримають ОЗ, які дозволять їм випускати продукцію, гідну зайняття високорангових позицій у

системі перерозподілу ресурсів на українському та міжнародному ринках. До того ж лише інноваційний розвиток фондоутворювального сектору забезпечить зростання інвестиційних товарів в експорті країни та зменшить його залежність від цін на матеріальні ресурси.

У цьому аспекті варто відзначити перспективи у функціонуванні інноваційно-індустріальних парків, які дозволять позбавити економіку від технологічної імпортозалежності та ліквідують відставання використовуваних технологій та устаткування від іноземних конкурентів, сприятимуть налагоджуванню виробництва інноваційної продукції і, таким чином, створять надійний базис антикризового розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Ellis D. U.S. seizes Fannie and Freddie / D. Ellis [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://money.cnn.com/2008/09/07/news/post>.
2. Global Financial Stability Report. 2009 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2009/01/pdf/text.pdf
3. Про індустріальні парки: Закон України № 5018-VI від 21.06.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/17>
4. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у I кварталі 2013 року // Експрес-випуск Державної служби статистики. – 2013. – № 03.5-27/679 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/express/expr2013/05_13/128_w.zip
5. Прямі інвестиції // Матеріали державної служби статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/> [заголовок з екрану]
6. Сыроежин И. М. Совершенствование системы показателей эффективности и качества / И. М. Сыроежин. – М. : Экономика, – 1980. – 190 с.
7. Сутырин С. Ф. Глобальный экономический кризис как фактор трансформации международной торговой системы / С. Ф. Сутырин // Мировая экономика и международные отношения. – 2011. – № 8. – С. 25–30.
8. Тонких А. С. Моделирование результативного управления корпоративными финансами промышленных предприятий : Автореф. дис. ... д-ра экон. наук :08.00.05,08.00.10 / А. С. Тонких. – Ижевск, 2006. – 43 с.

References:

1. Ellis D. U.S. seizes Fannie and Freddie. Available at: <http://money.cnn.com/2008/09/07/news/post>.
2. Global Financial Stability Report (2009). Available at: www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2009/01/pdf/text.pdf
3. *About industrial parks*, Law of Ukraine from 21.06.2012, no. 5018-VI. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> (in Ukr.).
4. Investments of foreign economic activity of Ukraine in the first quarter of 2013 (2013). *Ekspres-vypusk Derzhavnoyi sluzhby statystyky [Express State statistics service]*, no. 03.5-27/679. Available at: http://ukrstat.gov.ua/express/expr2013/05_13/128_w.zip (in Ukr.).
5. Direct investment. *Materialy derzhavnoyi sluzhby statystyky [Materials of the state statistics service]*. Available at: <http://ukrstat.gov.ua/> (in Ukr.).
6. Syroezhin, I.M. (1980). *Sovershenstvovanye systemy pokazateley efektyvnosti y kachestva* [Improvement of the system of performance indicators and quality]. Economy, Moscow, 190 p. (in Russ.).
7. Sutyryn, S.F. (2011). The Global economic crisis as vector transmitted international trading system. *Myrovaya ekonomyka y mezhdunarodnye otnoshennyya [World economy and international relations]*, no. 8, pp. 25–30 (in Russ.).
8. Thin, A.S. (2006). *Modelling the effective management of corporate Finance industrial enterprises*. Abstract to Doct. Dissertation, 08.00.05, 08.00.10. Izhevsk, 43 p. (in Russ.).